

Reisverslag “met de motor door Scandinavië”

2002 © [Evert Mouw](#)

“Leef gevaarlijk.” - [Nietzsche](#)

Afb. 10, motor

Ik op de motor met bepakking.

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **18-7-2002**

Klik steeds op het symbool om terug te gaan naar de inhoud.

Geen tijd of zin om alles te lezen? Lees dan alleen de leukste stukjes, de “hoge noten”. Die zijn **geel** gemarkeerd. Klik steeds op om door te gaan naar de volgende hoge noot.

In dit reisverslag worden geen namen van personen genoemd. Als er geografische coördinaten gegeven worden, dan zijn dat [WGS 84](#) coördinaten zoals die standaard door [GPS](#) apparatuur gebruikt worden. Tijden zijn in de tijdzone [GMT](#)+2.

Dit verslag of delen van dit verslag mogen zonder mijn toestemming niet gekopieerd of gebruikt worden. Dat geldt ook voor de bijlagen en afbeeldingen.

Inhoud

REISVERSLAG “MET DE MOTOR DOOR SCANDINAVIË”1

INHOUD.....	3
DEEL 1: RICHTING NOORD.....	4
Inleiding.....	4
Vertrek.....	5
Aankomst in Hamburg.....	5
De lift zit vast.....	6
Via Denemarken.....	6
Helsingborg.....	6
Een Duitser op weg naar Finland.....	9
De mooiste dokter van Zweden.....	10
Jeugd met een opdracht.....	11
De zwarte man bij het grote schaakspel.....	14
Disco in Stockholm.....	17
Motorbroek snijden.....	17
Liedjes zingen.....	19
De boot naar Turku.....	20
Cottage.....	23
Het rockfestival.....	23
Aangehouden door de politie.....	24
Kampvuur, verhalen en whisky.....	28
De grens over.....	29
Rennend rendier.....	33
Jag älskar dig.....	35
In Gällivare schaken met een Duitser.....	35
DEEL 2: WANDELEN IN DE BERGEN.....	36
Ritsem.....	36
De jongen uit Oostenrijk.....	37
Het Sami meisje in de berghut.....	39
Gisuris.....	40
De gletsjer.....	41
Rendierhut.....	42
Het kleine moeras.....	42
Sami brood.....	43
Rennen met een rugzak.....	44
Rendierbloed.....	45
Houtkacheltje.....	48
DEEL 3: ZUIDWAARTS.....	50
Fiskekamp.....	50
Soruman.....	51
Na de bergen komt zonneschijn.....	53
Kathedraal.....	53
Dansen in Trondheim.....	55
Een warme rit.....	55
De illusie Oslo.....	55
Een uitnodiging bij het Vikingmuseum.....	58
Farsund.....	59
Motorpech.....	60
Bowlen in Kristiansand.....	60
Nachtelijke overtocht.....	61
Reparatie in Denemarken.....	62
Oost West, Noord best.....	64
BijLAGEN.....	65
Bijlage: complete meeneemlijst.....	65
Bijlage: inhoud rugzak bergwandeling.....	67
Bijlage: overzicht afbeeldingen.....	69

<i>Bijlage: WGS 84 coördinaten.....</i>	<i>70</i>
<i>Bijlage: namen en adressen.....</i>	<i>71</i>

Deel 1: richting Noord

Inleiding

Met een slaapzak, een motor en wat extra kleding moet je overal kunnen komen. De noordelijke landen hebben me altijd al getrokken; de natuur en de mensen wou ik leren kennen. En dus stopte ik wat geld, een slaapzak en wat kleding in een zak en vetrok naar het noorden. →→

Natuurlijk niet zonder voorbereid te zijn. Een paar jaar terug ben ik met een brommer naar Denemarken geweest, dus ik wist zo ongeveer wel welke spullen ik mee moest nemen. Eerst heb ik een lijst gemaakt van spullen die ik mee wou nemen. Een flinke lijst, want ik moest op alles voorbereid zijn! Tenslotte was ik nog niet eerder in die landen geweest. Dus eerst maar een paar Oxford zadeltassen voor langs zij de motor gekocht. Een motorkoffer achterop. Een magnetische tanktas voorop, op de brandstoftank. En ook nog eens een rugzak achterop vastgebonden. Een hele vracht! De hele lijst, inclusief commentaar achteraf, vind je als [bijlage](#). Uiteraard is zo'n motor moeilijk in balans te houden als je zachtjes rijdt, maar och, dat zou wel een leuke oefening worden. ▲

Afb. 1, overzicht heenreis

Globaal overzicht van de reis naar Lapland.

door: MS MapPoint | soort: kaart | locatie: --- | datum: 10-7-2002

Vertrek

Woensdag 10 juli 2002. Regen, regen, regen... maar van uitstel komt afstel. Op weg naar Hamburg! Met mijn achternichtje die daar woont heb ik afgesproken haar en haar partner een dagje te bezoeken. De Nederlandse wegen zijn nat, maar eenmaal in Duitsland wordt het droger. Mijn rug en billen moeten nog wel wennen aan langdurig op een motorzadel zitten. In Duitsland rijden ze stevig door, dus het schiet goed op. Maar mijn lichaam vraagt om pauzes en ook de motor heeft regelmatig nieuwe benzine nodig. Met 160 km/u en een zware bepakking gaat de benzine snel op. De laatste 200 km is het erg warm en zonnig. Tijd om de lange onderbroek van katoen en lycra, die ik onder mijn leren motorbroek aan heb, uit te doen. Dat lucht op. ➡➡ ⚠

Aankomst in Hamburg

Hamburg is groot en druk, en is een doolhof van eenrichtingsstraten als je de weg niet kent. Gelukkig had ik de woonlocatie van mijn familie als waypoint in mijn GPS receiver (Global Positioning System, een Amerikaans navigatiesysteem gebaseerd op satellieten) opgeslagen, zodat ik het in ieder geval kon vinden. In cirkels kwam ik dichterbij, en toe ik er bijna was gewoon even bellen met de mobiel. De begroeting was hartelijk. Snel alle spullen van de motor halen en naar boven, in het appartement brengen. Daarna een douche want het zweet zat over mijn hele lichaam.

's Avonds kwam ook haar partner thuis. Op zijn Duits zuurkool met worst gegeten. Hij werkt als expat voor Shell. Hoewel afgestudeerd als werktuigbouwkundige kwam hij al snel in een financiële functie. Al snel bleek dat we heel wat interesses deelden, dus we bleven lang doorpraten over politiek, motoren, Ferrari's en technology driven companies versus wat hij noemde "money driven companies". Hij bleek een echte whisky kenner. Omdat ik last had van mijn keel kreeg ik voor het slapen gaan een glas Isley whisky, en ik verzeker je dat het straf spul is!

De dag daarop liet mijn achterrichtje mij de haven van Hamburg zien. De metro in, de veerboot op, en een oude tunnel in. Hamburg is een schitterende en levendige stad. Ergens gaan zitten om te lunchen. Ze was nogal zorgzaam omdat ze vreesde dat dit wel eens de laatste goede maaltijd zou kunnen zijn voor de komende week; en gelijk had ze! ▲

De lift zit vast

Op weg richting Denemarken. Alle tassen via de lift naar beneden brengen. Het was een oude lift waarvan de deur wat merkwaardig sluit. En toen maakte ik een foutje... met als gevolg dat mijn tassen vast zaten in de lift en de deur niet meer open wou. Dat heeft heel wat uurtjes oponthoud gekost. ▲

Via Denemarken.

In de buurt van Flensburg, vlakbij de Deense grens, op het strand geslapen. Daar nog een gesprek gevoerd met een Duitse jongere over taalverschillen en Platduits. De dialecten in Duitsland worden alleen nog maar door de ouderen gesproken. Wel jammer, want voor Nederlanders is Platduits veel herkenbaarder.

De dag erop doorgereden en Kopenhagen gepasseerd. Op de Dronningmølle camping een plaatsje gevonden. Wild kamperen mag niet in Denemarken, hoewel het vaak gedoogd wordt. Een Deense moeder vertelde me dat Zweden nogal vreemde mensen zijn, die vaak alleen in het bos leven, vele kilometers van andere mensen vandaan. Nou, dat gaan we uitzoeken! ▲

Helsingborg

Aankomst in het Zweedse Helsingborg op zaterdag 13 juli in de middag. De ferry is erg vriendelijk voor motorrijders. Je mag vooraan in de veerboot parkeren zodat je als eerste weer weg kunt rijden en niet in de file hoeft te staan. Eerst maar eens een internet café opgezocht om mijn e-mail te lezen. En een goede kaart van Zweden aangeschaft.

Afb. 2, kunst

Beeldhouwen kunnen ze dus wel.

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Helsingborg** | datum: **13-7-2002**

In Helsingborg ben ik niet blijven hangen want ik wou door naar het noorden! Helsingborg – Stockholm is meer dan 500 km. De snelwegen in Zweden zijn slecht. Vaak zijn het een soort provinciale wegen die een E nummer gekregen hebben. De maximum snelheid is vaak 90 en anders 110. Sommige Zweden, en een enkele Nederlander die je daar nog ziet, rijden flink boven die limiet. Uiteraard liet ik me in dat opzicht ook niet onbetuigd.

's Avonds mijn slaapzak op een stukje weiland tussen de bossen gelegd, ergens waar ook enkele koeien rondliepen. In Noorwegen en Zweden mag je wild kamperen, het zogenaamde Allemansrecht. Worteltjes gekookt.

Afb. 3, bivakkeren

Mijn minitentje (bivakzak) tussen het gras.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Östergötland** | datum: **14-7-2002**

Een Duitser op weg naar Finland

Sinds mijn vertrek had ik last van een keelontsteking en het werd er niet beter op. Ondertussen had ik rugpijn van het motorrijden, pijn in mijn nek, keelontsteking, en

als gevolg van het warme weer en de leren kleding ook vochtgebrek en lichte oververhittingverschijnselen. Niets dat ernstig was, maar alles bij elkaar leek een goede rust me wel verstandig. Bij Nyborg een camping opgezocht waar ik al mijn spullen onder de zilvergrijze motorhoes verborg en mijn slaaphoes opstelde. Brieven schrijven, in Nyborg bij een Mc Donald's eten, brood en jam kopen, de ketting van de motor aanspannen en smeren, kortom rust, onderhoud en eten. Bij de camping lag ook een inham van de Baltische zee, die over een groot oppervlak water erg ondiep was. Veilig voor kinderen, maar wel veel zeewier en het rook ook niet zo fris. Veel muggen en vliegjes ook.

Ik had een cursus Duits meegenomen om iets nuttigs te lezen bij me te hebben. Deze cursus kwam al snel goed uit. Want 's avonds kwam er een Duitser met twee kleine dochtertjes naast mij een tent opzetten. Deze Duitser praatte honderduit en gaf me prima tips over de te volgen route, de veerboten van Stockholm naar Finland en over Finland zelf. Ook adviseerde hij niet naar de Noordkaap te gaan: toeristisch en een enorme omweg. ▲

De mooiste dokter van Zweden

Dinsdag 16 juli op weg naar Stockholm. Mijn huig begon dik te worden als gevolg van de keelontsteking. In Stockholm ben ik voor de zekerheid maar naar het ziekenhuis gegaan. Ziekenhuizen staan aangegeven op de verkeersborden en zijn dus veel gemakkelijker te vinden dan dokters en apotheken, en bovendien kunnen ze je in een ziekenhuis bijna altijd wel helpen. Al snel kwam ik bij de keel- en neusafdeling terecht. De eerste arts die me onderzoekt is een erg jonge vrouw. Eigenlijk nog een meisje. Echt Zweeds, blond haar en blauwe ogen. Met zulke mooie dokters wil ik elke dag wel naar het ziekenhuis. Ze onderzoeken mijn keel en geven me cortisol, want mijn huig was erg dik geworden en ik had moeite met praten en slikken. Ze besloten me een nachtje daar te houden. Gelukkig slonk mijn huig snel in de loop van de nacht. De ochtend erop kwam de echte ellende: de verzekeringspapieren. Je hoort een E111 formulier bij je te hebben, maar die kon vanuit Nederland ook per fax gestuurd worden. En dan faalt de fax... Uiteindelijk is het allemaal goed gekomen, en ik heb nu een officiële Zweedse ziektepas en een nummer. ▲

Afb. 9, zonnen

Met dit warme weer zoeken veel mensen het park langs de rivier op.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **17-7-2002**

Jeugd met een opdracht

Eenmaal het ziekenhuis uit een camping opgezocht om al mijn bagage achter te kunnen laten. En dan snel Stockholm verkennen! Na een wandeling door een grote winkelstraat zag ik een paardentram waarin je een toeristische rondleiding kon krijgen – doen natuurlijk.

Afb. 4, cultureel

Stockholm heeft mooie gebouwen en beelden.
door: Evert Mouw | soort: foto | locatie: Stockholm | datum: 17-7-2002

Afb. 6, hoofdstraat

De hoofdstraat is nauw en druk.

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **17-7-2002**

Daarna weer wat doelloos rondwandelen, en dan zie je ineens een groep jongeren een dansact uitvoeren. In het Engels werd uitleg gegeven, het was een Christelijke groep. Hun accent klonk Nederlands ik sprak één van de leden aan... Jawel, “jeugd met een opdracht”. Ze zeiden voor God te dansen. Nooit verwacht een Nederlandse groep in Stockholm aan te treffen. ▲

Afb. 7, dansen

Nederlandse "jeugd met een opdracht" aan het evangeliseren.
door: Evert Mouw | soort: foto | locatie: Stockholm | datum: 17-7-2002

De zwarte man bij het grote schaakspel

Motorrijden in Stockholm is geweldig. De automobilisten zijn eraan gewend geraakt dat de motorrijders asociaal rijden. En je kunt snel overal parkeren. Op een groot plein, waar ook fonteinën spotten, stond een groot schaakspel. Het bord werd gevormd door de grote stenen in de bestrating. De houten stukken zaten in een grote kist. Het spel werd continu gebruikt. Een oude zwarte man zat erbij en leek iedereen daar te kennen. Omdat ik een poos bleef kijken nodigde hij me uit ook te spelen. Ik speelde eerst tegen een Finse student en fotograaf. Twee maal werd ik verslagen. Daarna

speelde ik tegen een andere jongen, die ik driemaal versloeg. Deze vriendelijke oude Afrikaan geloofde dat het schaakspel mensen bij elkaar brengt, en gelijk had hij.

Afb. 5, fonteinen

Een centraal plein met water en kleine fonteinen.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **17-7-2002**

Disco in Stockholm

Bij een grote stad hoort ook een uitgaansleven. Dus na het schaken de disco in. Ik raakte in gesprek met een zwarte jongen die ook bij het schaken aanwezig was. Hij vond de Zweedse meisjes dik en moeilijk te krijgen. "Because they don't need you." Zweedse vrouwen zijn erg zelfstandig en hebben geen mannen nodig. Ze verdienen zelf en zijn goed opgeleid. Zijn advies: je moet grappig zijn, maar niet met je laten sollen. Niet te serieus worden of stilvallen. Als ze je niet leuk vinden blijven ze glimlachen, maar ineens zijn ze weg. Wel, eens proberen of hij gelijk heeft... en inderdaad, de eerste glimlachende schoonheid verdwijnt onverwachts in het niets en de tweede ook. Vrienden van de zwarte jongen staan op het podium. Hun eerste optreden. Helaas deed de techniek het de eerste tien minuten niet. Maar uiteindelijk startte de zwarte muziek. "Now we're talking!" Een poosje met een leuk blondje gedanst. Op de dansvloer kan het dus wel. Om drie uur 's nachts ging alles al dicht. Naar buiten, en dan merk je dat je goed noordelijk zit: het was alweer licht! Maar de temperatuur was wel iets gedaald. Naar de camping terug, maffen.

Motorbroek snijden

Als ik opsta is het donderdag 18 juli. Wat is het warm! Eerst maar eens mijn motorbroek aanpassen. Die zit erg warm in de zon, terwijl leer juist luchtig hoort te zijn. Natuurlijke materialen ademen. En nader onderzoek wees uit dat er een binnenbroek van nylon of zoiets in zit. Met mijn mes heb ik dat zo weggesneden. Nu kan mijn zweet en de hitte tenminste ontsnappen! Ah, dat had ik eerder moeten ontdekken. Als het winter wordt koop ik wel weer een andere motorbroek, dat is van later zorg.

Afb. 8, konug

Een koning.

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **17-7-2002**

In het ziekenhuis had ik van een oudere patiënt de tip gekregen om naar [Skansen](#) te gaan. Zeker een aanrader. Ze hebben oude boerderijen en huizen uit Zweden en Finland nagebouwd. De uitkijktoren Breidablik (“brede blik”) was helaas dicht. Wel wolven, rendieren en elanden kunnen zien.

Liedjes zingen

Daarna wat rondrijden door Stockholm. Ik zag een grote groep jongeren en gezinnen samenkomen op een weideveld bij een afgesloten podium. Kaarten waren nog te koop voor 200 Zweedse kronen. De verkoper, een buitenlander, hoorde aan mijn accent dat ik een Nederlander was. Of zou hij het geraden hebben omdat ik ging afdingen? Voor 170 kronen ging ik naar binnen. De dame na mij betaalde 200.

Buiten het concertterrein zitten er mensen op de grond. Een grote groep parachutespringers is zojuist geland.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Stockholm** | datum: **18-7-2002**

De Zweden zijn stil en braaf. Het ziet er niet opstandig of antiautoritair uit, zoals je het wel vaak ziet in Holland. Ze houden van rustige muziek, waar een zanger wat Zweedse liedjes zingt. En dan meezingen en meeklappen met de muziek. Best gezellig, wel jammer dat het bier zo duur is! De nacht heb ik 100 meter verderop, gewoon in het park, doorgebracht in mijn slaaphoes. [▲](#)

De boot naar Turku

Als ik wakker wordt regent het verschrikkelijk. En ik had mijn spullen niet afgedekt tegen de regen, dus bijna alles is nat! Alleen de kleding die ik de vorige dag aanhad was nog droog, want die lag in een plastic hoes naast mijn minitentje. Eigenlijk wou ik er niet uit, maar ik moest de boot naar Finland halen. En als je lang op de motor zit in de regen kan je kleding ook nat worden, vooral nadat ik de isolerende laag uit mijn motorbroek gesneden had. Dat zou betekenen dat ik dan helemaal geen droog ondergoed meer zou hebben. Weinig keus dus, zonder ondergoed (T-shirt, onderbroek, sokken) in mijn leren broek, laarzen en motorjas gegaan. Snel mijn spullen opruimen en op weg naar Silja lines, de veerboot naar Turku in Finland.

Afb. 12, ferry

Fartygsfakta Silja Europa

tal passagerare	3 123	Butiker	4	Byggnadsår	1
etter	1 158	Bad- och Bastuavdelning	ja	Längd	201,5 m
ddplatser	3 696	Bubbelbad	ja	Bredd	32,5 m
ningar	13	Barnbassäng	ja	Djupgående	6,5 m
nferensrum	29	Solarium	ja	Max hastighet	21,5 kn
rer	7	Lekrum	ja	Bruttoregisterton	59 000
stauranger	8	Bildäck, antal bilar	350	Maskineffekt	43 200 kW

Dit luxe schip vervoert voertuigen en mensen naar Turku, Finland.
door: **ColorLine** | soort: **scan** | locatie: **Stockholm** | datum: **19-7-2002**

Omdat het een hele tocht is duurt de bootreis een hele dag. De ferry is heel groot en zit vol met winkels, attracties en restaurants. Deze luxe boot is de laatste kans om belastingvrij alcohol te kopen, maar helaas lag mijn "boarding" pas nog bij mijn motor, en tijdens de overtocht is het scheepsruiim afgesloten. De sauna in deze boot is nogal een belevenis: één van de wanden is van glas en geeft uitzicht over de zee en vaak zie je ook eilandjes als je door een archipel vaart. Opvallend veel gokmachines.

In Scandinavië zijn ze gek op gokken, en je ziet zowel mannen als vrouwen, jong en oud, af en toe een gokje wagen. ➡➡ ⚠

Cottage

Om acht uur aankomst in Turku. Het regent nog steeds. Snel op weg naar Tampere. Nat, koud en bijna geen benzine meer. Gelukkig zag ik een informatiepunt met een restaurantje. Kinderen speelden buiten en toen ik afstapte kwam een vrouw naar buiten, die vroeg of ik een cottage wou huren. Nou, daar had ik wel oren naar. In het zomerhuisje kon ik mijn spullen drogen. ⚠

Het rockfestival

Goed geslapen. Nog 80 km naar Tampere, en daarna via de “9” meteen door naar Jyväskylä in het midden van Finland. Deze stad oogt saai en grijs, maar de Finnen zijn mooie mensen en ogen moderner dan de Zweden. Eenmaal bij de Tuomiojärvi camping in gesprek geraakt met een stel jongeren. Dit weekend is er een rockfestival en ze vroegen of ik mee ging. Heel open en internationaal ingesteld, die Finnen. Het viel me toch al op dat jongeren in Zweden en Finland heel goed Engels spreken, beter dan de jeugd in Nederland. Om aan te geven dat je al betaald had kreeg je een soort armbandje. Eerst een van papier, maar een meisje van onze groep regelde er eentje van textiel voor mij. Om als aandenken te bewaren. De rock in Finland is matig, maar de sfeer is geweldig. Vooral vooraan is het wild, ik ging twee of drie keer tegen de grond maar werd even snel weer overeind geholpen. Mijn zwarte lange jas deed het natuurlijk goed in deze rocksfeer. Maar om twee uur was het afgelopen met de pret.

Afb. 13, armbandje

Dit armbandje was mijn toegangsbewijs voor het rockfestival.
door: **Evert Mouw** | soort: **scan** | locatie: **Jyväskylä** | datum: **20-7-2002**

Van een van de meisjes het e-mail adres gekregen en de uitnodiging bij hun in Helsinki te overnachten. Ze was zelf in Nederland geweest en kende veel Nederlanders. Helaas lag Helsinki niet op mijn route; misschien een andere keer. Het valt me wel op dat de Finnen erg internationaal georiënteerd zijn. Dit staat in contrast met de Zweden, die tamelijk chauvinistisch zijn. Ze zijn ook heel vriendelijk. De jongen waar ik het eerst mee in gesprek was geraakt, vertelde me iets over hun beste rockgroep: "Flaming Sideburns." Die groep was inderdaad best goed! Deze avond heb ik ook twee Nederlandse kameraden ontmoet, die met de trein rond de Baltische zee trokken.

Om drie uur 's nachts nog met twee andere meisjes aan de praat geraakt. De één een zoen op de wang gegeven, de ander in de nek. Maar ik was te moe om verder contact te leggen. Op weg naar mijn slaapzak vroegen een stel wat oudere jongeren me of ik ook wiet verkocht. In het buitenland denken ze dat iedere Nederlander softdrugs bij zich heeft. →→ Δ

Aangehouden door de politie

Mijn Meindl legerkisten zaten onder de modder na het rockfestival, en mijn zwarte jas zag er ook niet meer toonbaar uit. Eenmaal op weg kwam ik een stukje snelweg tegen met vier rijstroken naast elkaar. Geen auto op de weg. Ik dacht nog bij mezelf, "dit is een val!" Maar ja, je bent jong... Gas open! Op dit stuk snelweg was de limiet 100, maar ik reed 150. Een stuk verderop voor en achter me een politiewagen. € 560,- boete! Gestoord hier, die boetes. Eerst wouden ze een aantekening maken in mijn rijbewijs, maar dat kan niet op Nederlandse rijbewijzen. Daarna dreigden ze mijn

rijbewijs voor een korte periode af te nemen. Toen ze hoorden dat ik binnen twee dagen in Lappland (Zweden) zou zijn, gaven ze mijn rijbewijs terug. Toegeven dat je fout zit, niet protesteren tegen de boete, meewerken en beleefd blijven: dat is wat ik deed en dat werkt het meest in je voordeel in zulke situaties. Ik kreeg drie maanden de tijd om te betalen. Als ik niet betaal, en opnieuw in Finland aangehouden wordt, dan ga ik de cel in. Ze sturen de boetes nog niet door naar Nederland. Dus of ik ga betalen, dat weet ik zo net nog niet...

replica's zijn, maar het geluid en het materiaal is echt. Zelfs te pompen waar je kunt tanken zijn in de vorm van kerkklokken gemaakt.

Afb. 14, klokken

Ze verzamelen hier kerkklokken. Echte.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **E75 / 4** | datum: **21-7-2002**

Afb. 15, klokken 2

De benzinepompen zijn ook in de vorm van klokken gemaakt.
door: Evert Mouw | soort: foto | locatie: E75 / 4 | datum: 21-7-2002

Kampvuur, verhalen en whisky

Het noordwesten van Finland: Oulu, Nalli camping. En daar kom ik de twee Nederlanders weer tegen die ik ook in Tuomiojärvi had ontmoet. We maakten en vuurtje en zij hadden een fles whisky bij zich. Toen kwamen de lippen los. Tijdens het rockfestival hadden ze veel succes gehad bij de dames. Een van hen heeft zelfs een condoom nodig gehad, en het verhaal over de tent die heen en weer schudde was bijna te leuk om waar te zijn. Dat was de nacht voordat ik op dezelfde camping bij Jyväskylä arriveerde. Terwijl we aan het praten waren deden we hard ons best om het vuur aan te wakkeren, maar het hout vatte geen vlam. Ik had nog wel een jerrycan benzine, dus een beetje van dat spul erbij. Wauw, wat een vlam. Maar het vuur doofde net zo snel als de vlam groot was. Uiteindelijk hadden we een leuke fik zonder dat we explosies of brandwonden veroorzaakt hadden. Amsterdamers zijn gezellige mensen, dus de tijd gaat ongemerkt voorbij. De Amsterdamse redacteur: "Hoe laat is het nu? Niet op je horloge kijken." De Amsterdamse taxichauffeur: "Ongeveer negen uur denk ik." En ik: "Half tien, hooguit tien uur." En toen mochten pas we op ons horloge kijken. Half een 's nachts. Zo dicht bij de poolcirkel blijft het erg lang licht. Op de camping zaten meer mensen rond een vuurtje. De weersverwachting voor morgen: 5% neerslag, 18 uren zon. ➡➡ ⚠

De grens over

Als ik wakker wordt is het 22 juli. Twee meisjes iets verderop hebben duidelijk moeite met het inpakken van hun zelfopblazende slaapmat. Tja, als je vergeet de dop erop te doen nadat je 'm opgerold hebt... Dus heb ik ze maar iets geholpen. Ze waren van plan om in de bergen van Lappland te gaan hiken. Dat wekte mijn interesse, want zoiets was ik ook van plan. Maar ze hadden niet eens een goede kaart bij zich. Deze meisjes misten voorbereiding, of ervaring, of beide. Ik heb ze mijn kaarten maar even geleend.

Afb. 17, Deense meisjes

**Deze meisjes bestuderen de landkaart die ik ze geleend heb.
door: Evert Mouw | soort: foto | locatie: Oulu | datum: 22-7-2002**

Eenmaal de grens over kun je in dit deel van Zweden nog steeds prachtige meertjes zien. Wel fijn om er even in te zwemmen.

Afb. 19, meertje

Hier lijkt het nog erg op Finland. Even later nam ik een duik.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **E10** | datum: **22-7-2002**

Afb. 20, meertje 2

Is het niet prachtig, dit landschap?

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **E10** | datum: **22-7-2002**

Op 2002-07-22 17:38 GMT+2 bereikte ik de poolcirkel! Er was daar ook een winkeltje, waar ik een stel kaarten en een rendierleren portemonnee kocht. Om mijn aankomst hier te kunnen bewijzen heb ik een foto gemaakt van mezelf bij de borden waarop de poolcirkel aangegeven stond. ▲

Afb. 21, poolcirkel

Vanaf hier gaat de zon niet meer helemaal onder.
door: **Evert Mouw** | soort: foto | locatie: **E10** | datum: **22-7-2002**

Rennend rendier

Afb. 22, moose

Moose on the loose!

door: --- | soort: **bord** | locatie: --- | datum: **22-7-2002**

Ik reed op de E10 richting Gällivare. In de verte zag ik iets bewegen op de weg, dus voort minderen. Ik kom dichtbij en... Het is een mannetjesrendier. Een flink gewei op de kop. Het slome beest liep eerst op de linkerweghelft naar mij toe, maar toen ik dichtbij kwam ging het voor me uit rennen! Het beest zat ongeveer drie meter voor me. Ik verwachtte dat het dier wel de berm in zou vluchten, maar vreemd genoeg ging het recht voor me rennen, op de rechterhelft. Een auto die het allemaal nog niet zo in de gaten had wou me inhalen. Met uitgestrekte linkerarm en knipperlicht weerhield ik hem. Maar het werd wel tijd het beest te verjagen. Ik ging links rijden en naderde het dier van linksachter, met als doel hem de rechterberm in te drijven. Dat lukte na een poosje. Daarna duim omhoog voor de auto achter mij, en weer vol gas. Al snel zie ik op een bord "Lappland" staan. Reisdoel bereikt! ➡➡ ⚠

Afb. 18, Lappland

Eindelijk, ik ben er!

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **E10** | datum: **22-7-2002**

Jag älskar dig

Bij Skrövån hield ik halt. Bij het informatiepunt een plat brood met sla, kaas en tomaat gekocht. Heerlijk! De gedroogde vis niet lekker. Een vrouw en haar blonde tienerdochtertje onderhielden de kraam. Het meisje had een Afrikaans zinnetje geleerd: “Ek het jou lief.” Een vreemde belevenis om een taal uit het verre zuiden te horen in het hoge noorden! Ik heb haar de Nederlandse varianten “ik heb jou lief” en “ik hou van jou” geleerd, als zij me de Zweedse versie zou leren. Dat gaat zo: “Jag älskar dig.” Uitspraak: “Jeg elskar dich”, de “g” als een zachte “k”. ▲

In Gällivare schaken met een Duitser

In Gällivare kwam de regen. Ik wou in het Sarek natuurreservaat een wandeling door de bergen maken van enkele dagen. Een nieuwe rugzak gekocht voor 2800 kronen en een paar goede kaarten gekocht. Informatie ingewonnen. In Gällivare tegen een Duitser geschaakt en Duits gesproken. Het ging redelijk, in ieder geval begrepen we elkaar een beetje. De Duitser en zijn 12-jarige zoon waren heel gezellig, en ik kreeg koek en limonade. Na twee keer verslagen te zijn wou hij het nog een keer proberen. Pas na de derde Duitse nederlaag was het tijd om te gaan slapen. Hard? Och, Duitsers moet je niet te vaak laten winnen. We zijn Rotterdam nog niet vergeten. Wel heb ik me voor de zoveelste keer voorgenomen echt iets aan mijn Duits te gaan doen. ▲

Deel 2: wandelen in de bergen

Ritsem

Donderdag 25 juli. Het gehucht Ritsem bestaat uit een paar huizen en ligt midden in de bergen. Vanaf Ritsem gaat er drie keer per dag een boot over het meer naar het natuurreservaat Sarek. In Sarek kun je je alleen te voet verplaatsen. In Ritsem liet ik mijn spullen achter bij de winkel en mijn motor liet ik op een parkeerterrein staan. De spullen die ik meenam in mijn rugzak had ik goed uitgekiend. Zaken waar je op moet letten zijn kou, zweet, voetverzorging, navigatie en gezondheid. Ook eten en drinken is van vitaal belang. Drinkwater zou geen probleem zijn want de bergstroompjes voeren helder schoon drinkwater. Kaart, kompas en GPS zorgden voor de navigatie en als voedsel nam ik brood, chocolade, vitaminepillen en voedingskoeken mee. Zie de [bijlage](#) voor de complete lijst. Vlak voordat ik vertrok sprak een oudere dame me aan. Deze vrouw met haar kleinkind hadden een bijzondere uitstraling, daarom vroeg ik of ik een foto van ze mocht maken. De vrouw nodigde mij uit na mijn bergwandeling naar haar huis te gaan, en ik beloofde te komen. →→→ ⚠

Afb. 24, vrouw met kleinkind

Bij deze mensen heb ik een dagje gelogeed.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Ritsem** | datum: **25-7-2002**

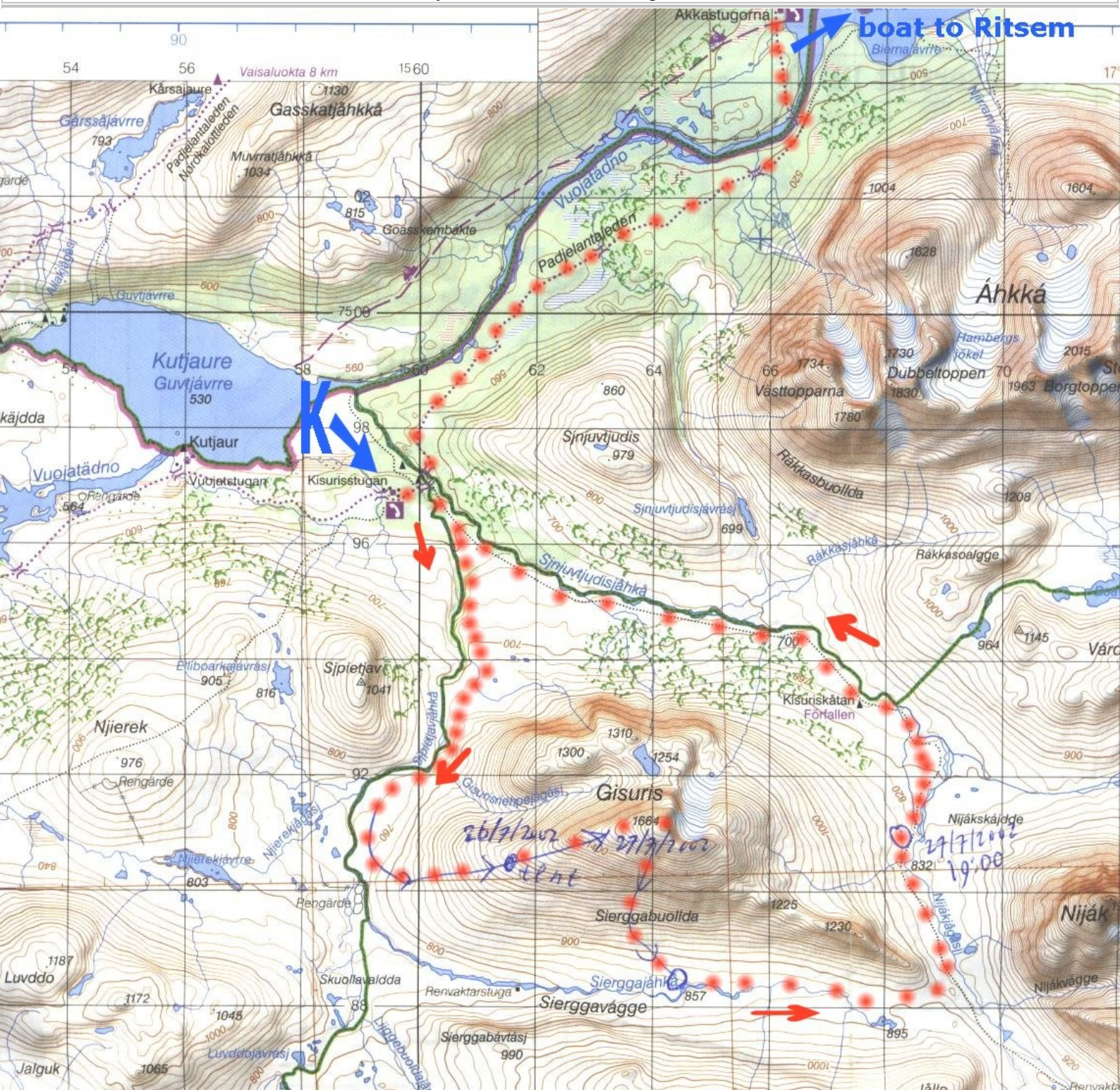
De jongen uit Oostenrijk

De veerboot van 19:15u haalde ik op het nippertje. De eerste avond wou ik de berghut Kisursis bereiken, zo'n 16 km wandelen. Bij het punt waar de boot aanmeerde waren berkenhouten wandelstaven in de grond gespietst, waarvan je er een mocht gebruiken. De rugzak leek loodzwaar te wegen. (Zie de [bijlage](#) voor de inhoud van de rugzak.) Al na twee kilometer had ik het gevoel dat de rugzak loodzwaar was en mijn benen zonder energie. De loopbrug over de rivier Vuojatädno bood een spectaculair bovenzicht over de woest kolkende rivier eronder. Het ijskoude water kolkte over de rotsen. Hierin zwemmen zou een snelle dood betekenen. De wandelstaf bewees als snel nut in het onregelmatige terrein. De officiële wandelpaden zijn overigens goed onderhouden. Over drassige stukken zijn houten loopplanken gelegd.

Na de brug werd ik ingehaald door een jongen uit Oostenrijk toen ik een pauze nam om bosbessen te plukken. Met hem heb ik twaalf kilometer samen gewandeld. Hij was al meerdere weken aan het trekken en was van plan meer dan duizend kilometer te lopen. Gemiddeld liep hij 25 km per dag, afhankelijk van het weer, het pad en de omgeving. Om deze tocht te maken had hij zijn baan opgegeven. Alleen door de woeste natuur zwerven was zijn grote passie. Wel vond hij het maar gevaarlijk dat zoveel mensen in Nederland onder de zeespiegel leven. Eenmaal terug in Nederland hoorde ik dat een rivier in Oostenrijk voor flink wat overstromingen heeft gezorgd, het rad van Vrouwe Fortuna is onvoorspelbaar!

De natuur is schitterend en afwisselend. Heuvels, bergen, vlakke plateau's, grote stukken gras, mos, bosbessen, berkebomen, rotsen, veel paddestoelen, riviertjes, moerassige vennetjes, stroomversnellingen, vogels... Natuurliefhebbers komen hier wel aan hun trekken. Een bijzondere bosvrucht in Zweden is de smultron. Het heeft nog het meest weg van een soort gele braam, smaakt een beetje bitter en groeit vlak bij de grond. Zweden zijn er gek op. Het wordt hier ook wel "het gele goud" genoemd omdat sommige plukkers er flink aan verdienen. De muggen zwermen meteen om je heen als je even halt houdt. Zolang je loopt merk je niets. Mijn hoedje met muskietennet kwam dus goed van pas. Als ik ga slapen is het al voorbij twaalfen, maar het is nog klaarlicht.

Afb. 25, Sarek nationaal park

Hier zie je hoe ik gelopen heb.

door: Lantmäteriet / Evert | soort: kaart | locatie: Sarek | datum: 26-7-2002

Het Sami meisje in de berghut

Lekker uitgeslapen. Het was vrijdagochtend 26 juli. Ik deed mijn minitent iets open maar hield het horrengaas wel dicht. Al snel zoemden de muggen om mijn slaaphoes heen, aangetrokken door mijn lichaamsgeur. Opstaan, inpakken en na een paar honderd meter komt Kisurisstugan in zicht. Een stugan is een berghut of een paar berghutten die bij elkaar staan. Deze berghutten zijn genoemd naar berg Kisuris, ook wel geschreven als Gisuris, die er niet ver vandaan ligt. Een jonge vrouw van naar ik schat 24 jaar liep er rond. Ze is blond, haar ogen zijn blauw met iets groen erin. Zij beheert Kisurisstugan. Ik kocht er brood, chocolade en bier. Het brood is rond, vlak en stevig, het heeft iets weg van een pannenkoek. Een poster met afbeeldingen van vogels hing aan de muur. Veel Zweedse vogelnamen lijken op Nederlandse vogelnamen, maar de uitspraak klinkt erg anders. Het meisje was een Sami. De taal van de Sami is net zoals onze taal van Indo-Europese afkomst maar het valt niet onder de Germaanse talen. Het is verwant met het Fins. Deze jonge vrouw leeft 2½ maand alleen in deze berghut om voedsel te verkopen, brood te bakken, de hutten te onderhouden en dergelijke. Gemiddeld komen er tien mensen per dag, de meeste in augustus. Overdag leest ze Sami boeken. Ze spreekt goed Engels en vloeiend Zweeds, want op school moeten ze al heel jong Zweeds leren. Ze was ook jeugdleider op een Sami bijbelschooltje. Haar familie zit niet zo heel ver weg, aan de andere oever van het Kutjaure meer. ➡➡ ⚠

Gisuris

Ik vervolg de tocht over een niet-officieel pad. Eigenlijk is er helemaal geen pad. Als je hier loopt kom je niemand tegen en je kunt er zeker van zijn dat er in een cirkel van minstens tien kilometer om je heen ook geen mens te bekennen is. Veel omhoog wandelen, veel regen, af en toe een bergstroompje dat gepasseerd moet worden en soms een drassige bodem. Mijn voeten en spieren voel ik goed en om zeven uur sla ik mijn tentje al op. Inmiddels zit ik op 1100 meter hoogte op de westelijke helling van de Gisuris. Om me heen liggen alleen keien en rotsen, er is geen begroeiing en nauwelijks beschutting tegen de wind. De wind gaat dan ook een beetje door mijn GoreTex tentdoek heen, echt warm heb ik het niet.

Zaterdag wordt ik wakker en ik moet mezelf dwingen om uit mijn slaapzak te kruipen. De tocht naar de top was zwaar. Het lopen op stenen en keien met een zware rugzak valt niet mee, en daar komen kou, hagel, wind en een dikke mist bij. Op deze hoogte loop je letterlijk door de wolken, en regenwolken hangen vaak laag. Met behulp van mijn GPS wist ik de top te bereiken (1664 m). Op de top hadden eerdere klimmers stapeltjes stenen gelegd als teken van hun klimtocht. Daar kon mijn stapeltje natuurlijk niet aan ontbreken! ➡➡ ⚠

Afb. 23, bergen bij Ritsem

Op weg naar Ritsem zie je aan je linkerzijde dit soort bergen.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **voor Ritsem** | datum: **25-7-2002**

De gletsjer

Toen ik daarmee klaar was ging het weer harder hagelen. Ik wou snel een warme vallei bereiken en besloot een snellere, steilere route naar beneden te volgen. Helaas hield mijn GPS ermee op – de koude zorgde ervoor dat de batterijen het niet meer goed deden. Volgende keer koudebestendige batterijen aanschaffen dus. Op goed geluk, en soms met kompas, een weg naar beneden gezocht. Ik kon een heel stuk over kleine gletsjers lopen. In het midden is dat natuurlijk gevaarlijk maar als je langs de

rand loopt kun je veilig en vlot doorlopen. Het oppervlak bestond uit harde sneeuw. Hele stukken kun je glijden, dat is erg leuk! Af en toe vallen, och, het is maar sneeuw. Tot ik een keer onverwachts uitgleed en naar het midden van de gletsjer toe ging glijden. Wat nu? Dit zou mijn einde kunnen betekenen! Ik had van tevoren al bedacht dat ik mijn wandelstaf in de sneeuw zo steken om zo tot stilstand te komen. Maar dat lukte niet, mijn snelheid was net te groot en de sneeuw net te hard. De tweede poging lukte gelukkig wel. Ik was toen ca. 6 meter van de rand af. Op handen en knieën terugggekropen. En zo ben ik hier nog. Daarna gewoon doorgelopen over de rand van de gletsjer, maar nu mijn voeten iets harder in de sneeuw gestampt zodat ik wat meer grip had. ➡➡⚠

Rendierhut

Eenmaal in de vallei eerst maar eens mijn positie bepalen met kaart en GPS. Ik was ergens anders aangekomen dan ik gedacht had, maar dan maar een iets andere route volgen. Ik volgde het riviertje oostwaarts, maar hield wel afstand van het riviertje. Anders moet je steeds door drassige grond lopen en kleine bergstroompjes doorwaden. Vaak kwam ik een kleine kudde rendieren tegen. Meestal één mannetje en ca. 12 vrouwtjes. Sommige rendieren hebben een rode halsband om, sommige hebben ook een bel om. Deze dieren zijn eigendom van de Sami, die de rendieren al eeuwenlang hoeden.

Sinds mijn vertrek van Kisurgisstugan had ik geen teken van menselijk leven meer gezien. Nu zag ik in de verte een tentje: ik was dus op de goede weg terug naar een niet-officieel pad. Het tentje stond naast een rivier die ik noordwaarts kon volgen. Op een plateau stond een oud primitief hutje, waarschijnlijk bedoeld als toeristische bezienswaardigheid. De planken en de aarden wallen boden in ieder geval een beetje bescherming tegen wind en regen. Rendierbotten en rendierschedels versierden het geheel. Dit leek me een prima plaats om te slapen. Maar eerst nog wat harde koek, dextro energy, vitaminen en chocolade naar binnen werken. En mijn schoenen, sokken en voeten wassen in het ijskoude rivierwater. ⚠

Het kleine moeras

Zondag vervolgde ik de terugweg. Dit niet-officiële pad ("bad marked trail") was slecht begaanbaar. Veel door modder en onder water gelopen gras gelopen. Kleine waterstroompjes oversteken. Meestal kun je er overheen komen door een plek te zoeken waar keien boven het water uitsteken. Door over de keien te lopen blijven je schoenen droog. Maar die keien zijn spekglad. Dus het moest een keer gebeuren dat ik uitgleed. Natte schoenen, een natte broek, en mijn duim licht geblesseerd. Maar weer doorlopen. Het paadje dat ik volg gaat door een stuk gras dat heel iets onder water staat. Omlopen kan alleen via een forse omweg, dus ik stap moedig door. Ineens zak ik weg in de blubber. Een moeras... Mijn rechterbeen zit tot over mijn knie vast. Mijn linkeronderbeen zit voor de helft vast. Mijn zware kisten kan ik niet loswrikken. Heel langzaam zuigt de modder me dieper. En langs deze plek komt bijna nooit iemand. Ooit heb ik een keer gelezen in de Kijk dat je nooit helemaal kopje onder gaat in een moeras. Maar dagenlang in het moeras vastzitten is ook niet echt plezierig. Eerst deed ik mijn rugzak af en gooide die op de vaste bodem. Dat deed ik om in ieder geval mijn

spullen droog te houden, maar ook om meer bewegingsvrijheid te krijgen en om gewicht te verliezen, zodat ik niet nog verder weg zou zakken. Daarna maakte ik met veel moeite mijn linkerbeen vrij. Vervolgens kon ik mijn lichaam iets draaien, een gedeelte van mijn lichaamsgewicht op de kant rollen en tenslotte mijn rechterbeen loswrikken. Weer de weg vervolgen naar Kisurgisstugan, maar nu met stinkende blubber in en op mijn schoenen en broek. →→ ⚠

Afb. 26, bergen

De natuur in Sarek.

door: **Wästfelts** | soort: **ansichtkaart** | locatie: **Sarek** | datum: **27-7-2002**

Sami brood

Terug bij Kisurgisstugan. Bier en koekjes gekocht, want het brood moest nog gebakken worden. De “hostess” was voor een paar dagen bij haar familie in de tussentijd waakte haar zus over de gebouwen. Maar ze zou vanmiddag terugkomen en brood bakken. Mijn natte pullen gedroogd en mijn kisten en broek schoongeborsteld. Mijn verrekijker en rugzak vrijgemaakt van koekresten. Mijn Meindl kisten droogten bepaalt niet snel op. Misschien heeft de vette legerschoensmeer het Goretex

membraan in de laarzen verstopt? Dat is niet te hopen. Ook het drogen van mijn sokken duurde behoorlijk lang, dus ik moest een uurtje op blote voeten rondlopen.

In een tent wordt boven een vuur het brood gebakken. De baklucht en het vuur ruiken heerlijk. Ik koop twee warme broden, en het smaakt heerlijk. Heel wat beter dan het water en lucht brood thuis. Het voedzame stevige brood activeert zelfs mijn ingewanden. Vannacht blijf ik hier in de buurt slapen. Twee Zweedse hikkers zijn nogal verbaast over mijn slaaphoes (bivakzak) en vragen er het een en ander over. Vroeg naar bed. Morgen naar de boot wandelen en afhankelijk van de weersverwachtingen verder trekken naar Noorwegen of midden Zweden.

Maandagochtend afscheid genomen van de jonge Sami vrouw, en haar cultuur geprezen. Ze moet wel erg sterk en onafhankelijk zijn om hier alleen te kunnen leven.

Rennen met een rugzak

Het weer was mooi en ik kon een officieel pad volgen. Na 14 km kwam ik aan bij Akkastugorna. Van hieruit is het nog twee kilometer naar Änonjálme, waarvandaan de boot terug naar Ritsem vertrekt. Ik keek om mijn horloge... de boot kon ieder moment vertrekken. En ik moest nog twee kilometer wandelen! De boot vertrekt drie maal per dag. De volgende boot zou zeven uur later gaan. Ik was al moe, maar zeven uur wachten leek me ook niets. Looppas dus! Met een rugzak kun je alleen rennen met korte passen. Bovendien loop je vaak over houten loopplanken en over keien en rotsen. Af en toe moest ik even rustig wandelen om op adem te komen. De boot heb ik net gehaald. Met een kop als een biet en mijn T-shirt en vest nat van het zweet. Mijn wandelstaf heb ik meegenomen.

Op de boot even gesproken met een Zweed die er al een enorme afstand op had zitten. Hij had dan ook prima schoenen die niet zwaar waren en toch goede enkelondersteuning boden. Een strook rubber bood warmte en bescherming tegen regen. Het merk: Lundhags. Terug in Ritsem mijn bagage afgehaald en de motor startklaar gemaakt. Een Sami kettinkje voor mijn moeder gekocht. En de weg gevraagd naar het blauwe huis, waar ik uitgenodigd was door de vrouw met haar kleinkind.

Rendierbloed

De vrouw zag mij al aankomen en zwaaide. Ik werd erg gastvrij ontvangen. De man spreekt Sami, Zweeds, Engels en Duits. De vrouw is ook een Sami maar heeft ook iets zigeunerbloed. Dat is te zien aan haar helderblauwe ogen, haar zwarte haren en haar grote neus. Beiden zijn Christen. De man sprak over Sami honden. De Sami, ook wel “Lappen” genoemd, hoeden al eeuwen hun rendierkudden en hun zwarte hondjes zijn daarbij van grote waarde. Sami herdershonden zijn slim, lief voor kinderen en erg stabiel. De Sami hielden de honden in hun tenten, en daarom moesten de honden zowel stabiel als waaks zijn. Sami honden hebben kort zwart haar met soms iets wit op de borst. De schouderhoogte is voor vrouwtjes ca. 40 cm en voor mannetjes ca. 45 cm. Hij wil ze graag verkopen in het buitenland, en vroeg of ik daarmee kon helpen. Ik ben nu een tussenpersoon voor mensen die een Sami hondje willen kopen.

Afb. 27, Sami hondje

Ik met een Sami hondje op schoot.

door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Ritsem** | datum: **29-7-2002**

Daarna heb ik een partij schaak gespeeld met hem. Hij speelt goed doordacht maar is defensief. Ik heb op het nippertje gewonnen. Hun vijfjarige kleindochtertje zat bij mij op schoot. Erg energiek. Toen ik binnenkwam had ze alleen een onderbroekje aan. Ze vind het leuk zich te verkleeden. Deze kleindochter wordt door haar grootouders opgevoed, omdat hun dochter ongewenst zwanger werd toen ze 18 was. Maar ze wouden geen abortus, en de grootouders besloten het kind te verzorgen. De woning bestaat uit één ruimte, waar zowel de eettafel als de keuken als de bedden in staan. Een stuk of vijf honden spelen in de kamer. Vier Sami honden en een poolhond, die onder de tafel blijft liggen. De vrouw stond erop dat ik deel zou nemen aan het

avondeten. Ik kreeg iets heel bijzonders: kaammsa. Dit is gebraden of gebakken rendierbloed met meel. Aan de buitenkant lijkt het op vlees. Het is heel voedzaam en het heeft een nogal bijzondere smaak. Het wordt gegeten met zout en jam. Ook eten ze er en knäckebröd met boter en pasta bij. Vroeger werd het vooral gegeven aan vrouwen die net bevallen waren of die ongesteld waren. Het bevat onder andere veel ijzer.

Afb. 28, Sami meisje

**Dit meisje van 5 heeft zich verkleed als prinsesje en heeft een Sami hondje op schoot.
door: Evert Mouw | soort: foto | locatie: Ritsem | datum: 29-7-2002**

Houtkacheltje

Ze stelden voor dat ik bleef slapen in de hut. Ze hadden een aparte hut met twee bedden, een tafel en een houtkacheltje. Ideaal om mijn natte spullen te drogen. Maar de houtkachel kreeg ik niet aan, dat is toch wel een kunst apart! 's Nachts kreeg ik het toch wel koud en toen heb benzine uit mijn motorkoffer gehaald. Na een aantal pogingen knapperde het vuur en werd het warm. Ook naar het toilet gegaan, en dat kan ik niet onvermeld laten. Er is geen riolering, dus het gaat nog op de ouderwetse manier. Op enige afstand van het huis staat een klein huisje waar je je behoefte kunt doen. De uitwerpselen vallen niet in een beerput maar op een hoopje op de helling. Gebruikt papier moet in een plastic zak.

De volgende ochtend ontbijt. Een meisje van 16 ligt nog in bed, hun jongste dochter. Ze was diep in de nacht thuisgebracht door een taxi. Ze had teveel gedronken en ze was op de verkeerde tijd op de verkeerde plaats, waardoor ze in aanraking met de politie kwam, die haar met de taxi naar huis hebben gestuurd. Aanpassen aan het moderne leven is niet altijd even gemakkelijk. Bovendien is Ritsem erg klein, zodat ze geen vriendinnen heeft daar. De Sami zijn vriendelijk en intelligent, maar het is een hele cultuuromslag van jacht, rendieren hoeden en visserij naar de informatiesamenleving. Ook discrimineren de Zweden de Sami nog wel eens. De Sami hebben veel land nodig voor de primitieve visserij en veeteelt, maar hun land dreigt verloren te gaan aan Zweedse zakenlieden die het land intensiever willen gebruiken. Ook mogen Sami in hun reservaten geen hotels, restaurants en dergelijke hebben terwijl de Zweden dat wel mogen. ▲

Deel 3: Zuidwaarts

Fiskekamp

De middag van dinsdag 30 juli heb ik een flinke afstand afgelegd. Overnacht op Avesund Fiskekamp bij Soruman. Ik had ook ergens wild kunnen kamperen, maar ik had behoefte aan een goede douche en dergelijke. Al een week had ik me niet gewassen en nauwelijks geschoren. De woensdag erop 's ochtends e-mail lezen en zwemmen, en 's middags een bootje gehuurd om te vissen. Het was niet simpel om het bootje te vinden! Een nauwelijks begaanbaar wandelpad van ongeveer een kilometer leidde naar de bootjes. Ik had mijn motorbroek en leren kisten aan en had ook een zware koffer bij me. Pas nadat ik mijn motorbroek uitdeed werd het dragelijk. Gelukkig waren er geweldig veel bosbessen, lichtblauw volrijp. Het vissen was geen succes. Ik ving niets en na een half uur stak er een onweer op, dus moest ik terug naar de kant.

Afb. 29, overzicht terugreis

Globaal overzicht van de reis terug.

door: MS MapPoint | soort: kaart | locatie: --- | datum: 30-7-2002

Soruman

's Avonds naar Utsikten ("uitzicht") gegaan, een houten torentje waarvandaan je een prachtig uitzicht hebt over het dorp Soruman en de meren die erboven liggen. De Soruman is het symbool van Lappland. Deze plaats is genoemd naar de Soruman, en een zeven meter hoog beeld is bij het centrum te bewonderen. ▲

Afb. 30, Soruman

Dit is de Soruman, de wilde man van Lappland.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Soruman** | datum: **1-8-2002**

Na de bergen komt zonneschijn

Donderdag. Op weg naar Trondheim, Noorwegen. 550 km te gaan vandaag. De snelwegen blijven een ramp. Eigenlijk zijn het gewoon provinciale wegen. Maar op de gewone binnenwegen kun je in de praktijk harder rijden dan op de snelwegen. Voorbij Ostsund zware bewolking en regen, maar eenmaal in de bergketen die Noorwegen van Zweden scheidt is de lucht strakblauw en droogt de zon mijn kleding weer. De tunnels in Noorwegen zijn prachtig. Op de snelwegen moet tol betaald worden, maar voor motorrijders is het gratis. Dus kon ik zo doorrijden. 's Avonds meteen Trondheim centrum wezen verkennen. Het mooiste internet café dat ik tot nu toe tegengekomen ben staat hier en heet "Spacebar". Veel bezoekers doen spelen er computergames.

Kathedraal

Vrijdag de kathedraal van Trondheim bezocht. Een schitterend gebouw. Een middeleeuwse markt inclusief heksen, smid, nar en ga zo maar door was naast de kathedraal aanwezig. In de kathedraal verzorgen studenten presentaties en uitleg. Zulke mooie kathedralen vind je niet in Nederland, waar Calvinse soberheid en regenteske zuinigheid de dienst uitmaken. De vormen en kleuren brengen je werkelijk in hogere sferen. Alleen devotie en hogere cultuur kunnen zoiets voortbrengen. Ook een zwart T-shirt met een rode opdruk van het symbool van de kathedraal gekocht.

MID-POINT THROUGHOUT A MILLENNIUM

Trondheim was founded in 997 AD by King Olav Tryggvason and is a city with a rich history and cultural heritage. After the death of King Olav Haraldsson in the battle of Stiklestad, rumours started spreading all over Europe that a holy person was buried on the banks of the River Nidelva, Trondheim. This made Trondheim a destination for pilgrimages, it became the seat of the archbishop and a medieval power centre. Insignia from pilgrims from all over Europe have been excavated in the city and proves the importance of Trondheim for pilgrimages. This is why we have chosen to depict the characteristics of Trondheim in a series of pictographs inspired by the pilgrims.

Geographical, political and administrative mid-point for a millennium

Trondheimsfjord as the communication link between the city and the outside world.

Sporting city with a number of individuals, teams and facilities at an international standard.

St. Olav's heritage as a central element in the region's history and cultural life.

The historical capital and administrative centre for the Trøndelag region.

City of culture with a dynamic environment for art, music and theatre.

Interaction and mutual dependency between the urban centre and the countryside.

City of research and education based on traditions dating back to the 13th century.

The intimate city with a good environment and beneficial conditions to grow up in.

Trondheim as an international, multicultural centre with global connections.

Warm and hospitable population, friendly to strangers.

Destination for medieval pilgrimages with Nidaros Cathedral as the focal point.

Trondheim is een stad rijk aan cultuur en geschiedenis. Het was vroeger de hoofdstad van Noorwegen.
door: Statens kartverk | soort: scan | locatie: Trondheim | datum: 2-8-2002

Dansen in Trondheim

Als het donker is, is het de tijd om het uitgaansleven van een stad te gaan onderzoeken. Disco's in Noorwegen zijn pas toegankelijk als je 18 jaar bent. En een disco heet hier "nattklubb", dat me aan "nachtclub" doet denken. Entree betaald, stempel op de linkerhand, en hopelijk wordt het leuk. Hmmm. Een wat oudere vrouw speelt enthousiast keyboard en zingt erbij. Veel mensen staan maar wat te luisteren. De sfeer is oubollig. Dit wordt niks.

Tot ik het gangetje naar beneden, naar de kelder, vindt. Een dansvloer en een roulette. De diskjockey draait enthousiast diverse dance nummers. Het is nog stil, maar na een half uurtje stromen de mensen binnen. Als er eenmaal een aantal mensen op de dansvloer staan probeer ik ook maar eens mee te doen. De meesten dansen alleen, zoals dat gaat in disco's. Groepsvorming is hier minder sterk, je komt er snel tussen. Even later danste ik met een bloedmooi meisje van een jaar of achttien. Ze is blond en heeft een lichtgekleurd strak rokje aan. Mijn handen gaan om haar rug en billen, de hare om mijn nek. Benen strengelen door elkaar, hoewel dat niet meevalt met zo'n rokje als je iets teveel door je knieën buigt. Haar lichaam voelt zacht en slank aan, maar ook wel krachtig. Na een poosje laat ze los, neemt mijn gezicht in haar handen en zegt iets in het Noors met een spijtige uitdrukking op haar gelaat. Daarna loopt ze weg. Op zo'n moment baal je toch wel als je geen woord verstaat, maar het zal wel zoiets betekenen hebben als "je bent wel leuk maar ik heb al een vriendje". Een poosje later heb ik nog met een ander meisje gedanst. Minder knap, maar ze had een broek aan en dat bubbelt weer iets gemakkelijker. →→ ⚠

Een warme rit

Na een actieve nacht is het moeilijk opstaan. Maar al vroeg in de ochtend van zaterdag 3 augustus was ik op weg naar Oslo. Behalve door slaapgebrek werd ik ook door de warmte erg loom. Om te voorkomen dat ik op de motor in slaap zou vallen moest ik veel pauzes nemen. Maar de enige remedie was: zorgen voor afkoeling. Die leren broek en leren handschoenen uit en die motorjas ook uit. De lange blauwe onderbroek, een rood houthakkersvest zonder T-shirt eronder, en de niergordel over het vest heen om de rug te ondersteunen. Niemand die erop let, en nog altijd veiliger dan van je motor afvallen omdat je in slaap valt. Rijden door de bergen is schitterend, de vergezichten op dalen, bergen en riviertjes zijn net zo mooi als de vlaktes waar zomaar schapen oversteken. Van de automatische snelheidscontroles heb je geen last: die flitsen alleen van voren, en motoren hebben aan de voorzijde geen nummerplaat.

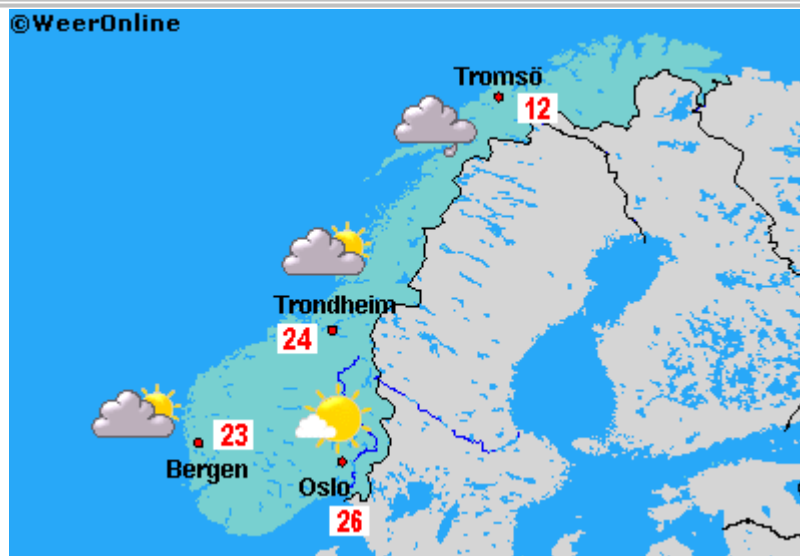

De illusie Oslo

Onder Oslo zijn voor auto's tunnels aangelegd zodat je overal snel kunt komen. Ideaal, met 80 onder de stad door razen. Bovendien zijn ze warm en veilig. Mijn spullen had ik achtergelaten op de Ekeberg camping, vlak bij het centrum, en met de nu kale motor ging ik naar het centraal treinstation. Het eerste wat ik aantref zijn een stelletje vervelende junks. Dat ben ik in Trondheim niet tegengekomen. Vervolgens

wordt het nog slechter als ik een optreden van een zwarte groep mag aanschouwen. Echt die zwarte straatdans en, ik heb er geen ander woord voor dit geschreeuw en deze herrie, nikkermuziek. Het bleek een gospelgroep te zijn. Op hun T-shirt een tekst die ongeveer als volgt luidde: “We are from the streets but there is a way out.” Volgens Westerse maatstaven is de “way out” (weg omhoog) natuurlijk inzet, karakter en hard werken, maar deze mensen zingen liever liedjes voor God, zoals ze vroeger zongen voor de maan en de zon. Onbegrijpelijk dat zoveel Europeaanse mensen hier zo enthousiast over zijn, dat zegt wel iets over de staat waarin de Europese Cultuur zich bevindt. Die is zwak geworden, en de mensen denken nog iets gedrevens en krachtigs te vinden in een Afrikaanse cultuur die nog nooit iets van hoog filosofisch, organisatorisch, economisch, militair, literair, technisch of wetenschappelijk niveau heeft gepresteerd.

Afb. 33, warm weer

Het weer rond Oslo op 4 augustus. In de rest van Europa regent het.
 door: weeronline.nl | soort: **weerkaart** | locatie: **Oslo** | datum: **4-8-2002**

Oslo is druk en heeft een brede winkelstraat. Straatmuzikanten spelen volop, en ook kun je proberen op een fiets te rijden waarvan het stuur omgekeerd lukt. Alleen de eigenaar kan het en doet het af en toe voor. Tweehonderd kronen voor wie het nadoet... Een stel indianen met indianenmuziek deed het heel goed. Ook zie je veel zwervers en bedelaars in deze stad.

De disco's hanteren strenge kledingseisen. Met gympen of een korte broek kom je niet binnen, en met het warme weer had ik beide aan. De inwoners van Oslo lijken me wantrouwiger en meer op zichzelf gericht. In een multiculturele stad is het uiteindelijk ieder voor zich. Dat wordt bevestigd wanneer ik uiteindelijk toch ergens een club binnendring. Er wordt erg goed gedanst, maar alleen binnen het eigen groepje en nieuwkomers worden argwanend behandeld.

Na een gezonde nachtrust door het park van het Koninklijk paleis gewandeld. In een kiosk viel mijn oog op een tijdschrift met de kop “Why software is so bad”. Tijdens het lezen heel even in gesprek geraakt met een Russisch meisje dat in Oslo aan de kunstacademie studeert. Deze stad is inderdaad best wel internationaal. Ondertussen

kreeg ik het steeds warmer en kreeg ik zin om te gaan zwemmen. Zwemkleding had ik niet bij me. In een internet café een kaartje met de stranden bij Oslo opgezocht. En dan naar het strand, naar het gedeelte waar je geen zwembroek nodig hebt. Het was er nogal druk. Echt zandstranden zijn het niet, maar op een rots opdrogen terwijl het zoute water van de warme fjord dertig centimeter van je af heen een weer golft is een heerlijke sensatie.

Afb. 32, stranden

Strandjes bij Oslo.

door: **Natural Fjord** | soort: **kaart** | locatie: **Oslo** | datum: **4-8-2002**

Een uitnodiging bij het Vikingmuseum

Na twee uur waar mijn kleren aangetrokken. Tenslotte had ik ook geen spullen tegen zonnebrand bij me dus ik kon niet te lang in de zon blijven. Ik zag Vikingschip museum en een kios. Voordat ik het museum binnenging wou ik eerst even iets drinken. Er was maar één bankje welke in de schaduw stond en daar stond “reserved” op. Maar even niet op letten. Een moeder met een zoontje en een dochter bestelden ook iets. Toen ik keek lachte de dochter. Even later kwamen ze naast mij zitten. Het bordje “reserved” was voor mij een mooie aanleiding om het gesprek te beginnen (“is this yours?”) en even later waren we druk in gesprek over motoren, scooters, Engels, en vikings. Deze dag bleek de nationale vikingdag te zijn. Daarom wouden ze naar het museum. We gingen samen. De moeder en het zoontje gingen samen rondkijken, en de dochter bleef bij mij. Ze zit op een sport die iets lijkt op handbal en op basketbal en ze deed een poosje jazzballet. Haar goede Engels is opvallend. Na het museum verlaten te hebben nodigde de moeder mij uit een dagje naar hen toe te komen in het zuidelijkste deel van Noorwegen. Omdat ik graag een Noors gezin wou leren kennen, en omdat ik de dochter wel erg leuk vond, beloofde ik dat meteen.

’s Maandags van Oslo naar Farsund gereden, een goede 480 km. Het weer bleef warm. Af en toe maakte ik tijd voor een pauze, zodat ik meteen de “New Scientist” kon lezen die ik in Oslo gekocht had. Leuke wetenschappelijke artikelen over bijvoorbeeld het beïnvloeden van het weer, de verschillen in de hersenen tussen mannen en vrouwen, intelligente processen in planten en de filosofische theorie dat de wereld waarin we leven wel eens een computersimulatie van een hoger ras zou kunnen zijn (“Life’s a sim and then you’re deleted”). Het gezin was nog niet thuis, dus overnachtte ik op een camping. Zowaar, bij deze camping lag het eerste zandstrand dat ik tegenkwam sinds mijn tocht door Zweden en Noorwegen. Een SMS gestuurd naar de dochter, die als enige een mobiele telefoon had, dat ik in Farsund gearriveerd was. Om kwart voor twee ’s nachts, het is dan al dinsdag, krijg ik een SMS-je terug: ze zijn thuis. Nog wat berichten heen en weer gestuurd, en afgesproken er de volgende dag heen te gaan, maar niet te vroeg. Na de nachtrust werd ik door een Duits echtpaar uitgenodigd voor het ontbijt. In het Engels over politiek gepraat, de man en ik lagen qua denkbeelden niet ver uit elkaar. Ook over auto’s gesproken. Duitsers vinden dat Ferrari’s mooi zijn voor prinsen en mensen die zonder moeite heel veel geld gekregen hebben. Posches zijn voor harde jonge mannen die hard gewerkt hebben. ▲

Farsund

Ze stond aan de weg te wachten om me de goede richting te wijzen. Meteen na aankomst namen we een lunch en daarna gingen we met een houten motorbootje naar het stadje. Toen we weer terugkwamen nog even gezwommen. Het zoontje heb ik een paar ninjutsu technieken geleerd en de dochter was geïnteresseerd in Zuid-Amerikaanse dansen. Vroeger heb ik twee jaar op dansles gezeten en de ChaCha, de Rhumba en de Quickstep wist ik me nog te herinneren. Ze was een hele snelle leerlinge. ’s Avonds nog iets gesproken over van alles en nog wat. Ze had een ruime en ordelijke kamer en een sterke eigen opinie. Net zoals haar ouders geloofd ze niet in God, en dat is niet gemakkelijk als bijna iedereen om je heen Lutheraan is. Het vervelendste vond ze dat haar oma zo’n medelijden toonde als iemand niet geloofd. Een soort emotionele chantage.

Na daar geslapen te hebben ontbeten, het zoontje geholpen de computer op orde te brengen, en spullen pakken. Ik moest tenslotte op tijd weer thuis zijn, en deze omweg had me al twee of drie dagen extra gekost. Voordat ik afscheid nam liet de man me zijn enorme schuur zien. Eerst was hij elektrotechnicus op een booreiland, maar nu is hij imker. Volgens zijn vrouw praat hij alleen nog maar over bijen. Maar zijn zelfgebouwde schuur was wel imposant. →→→ ⚠

Motorpech

Van Kristiansand gaat er een ColorLine veerboot naar Hirtshals in de top van Jutland (Denemarken). Maar nog voordat ik in Kristiansand was stopte de motor ermee. Ook de lichten stopten. En dat in een tunnel... Ik zette de versnelling in neutraal en kon zo langzaam de tunnel uitrollen. Dit was duidelijk een probleem in de elektra. Een gebroken draad of een lege accu. Misschien als gevolg van een defecte dynamo of een niet goed werkende spanningsregelaar. Omdat ik geen kapotte draden kon ontdekken, concludeerde ik dat in ieder geval de accu leeg was. Gelukkig was ik vlak bij een dorp. Bij een bromfietswinkel heb ik mijn accu op laten laden, zodat ik in ieder geval Kristiansand kon bereiken. Eenmaal op het parkeerterrein van de veerboot zette ik de motor uit en dat was het dan... Hij wou niet meer starten. Eerst heb ik een kaartje gekocht voor de veerboot. Vertrek: één uur 's nachts, boarding om 0:15u. Ik had nog tijd genoeg om maatregelen te nemen.

Eerst naar de Esso. Geen opladers aanwezig. Ik werd doorverwezen naar een motorshop. Dicht... Door naar de Shell. Geen opladers aanwezig. Nou ja... dan maar naar het internet café voor wat afleiding. ⚠

Bowlen in Kristiansand

De eerste computer deed het niet. De tweede ook niet echt. De derde tenslotte wel. Na alle informatie en e-mail verwerkt te hebben een gesprek aangeknoopt met de jongeren daar. Behalve een het internet café was deze tent ook een soort amusementstent met tafelfootbal, pooltafels en andere spelletjes. Met twee meiden een partij pool gespeeld. Het werd 1-1. Eerst speelde ik per ongeluk de zwarte bal erin. En daarna deed een van de meisjes precies hetzelfde! Dit bood meteen een goede kans nog eens te informeren of ik nergens de accu kon laten opladen. Ze stuurden me terug naar de Shell.

Maar bij de Shell konden ze me echt niet helpen. De nood werd hoger. En de klok tikte door. Dus vroeg ik of hij het nummer had van een pechservice of zoiets. De verkoper ging zoeken in een soort gouden gids en ineens rende hij naar buiten! Daar stond een takelwagen van een reparatiedienst. De monteur heeft mijn accu iets bijgeladen en een draad verstevigd, welke volgens hem versleten was. Dat leek me sterk, maar ik hoopte maar dat het echt zou werken. In ieder geval kon de motor weer starten. En die monteur vroeg er bijna niets voor omdat ik hier op vakantie was! Fijne vent.

Nog drie uur te gaan voordat de boot zou vertrekken. Ik moest de tijd ergens mee opvullen. Ik had eerder op de dag een bioscoop gezien, en daar ben ik naartoe gegaan. De film “Men in Black II” was dolkomisch. →→△

Nachtelijke overtocht

Om kwart over twaalf werd het ruim opengezet. Omdat ik een motor had, kon ik als een van de eersten naar binnen. Deze zuinige Hollander had geen hut (“cabin”) gehuurd en ik was niet de enige. Maar veel anderen waren zo slim om hun slaapzak of deken gewoon mee te nemen aan dek. Uiteindelijk heb ik iets geslapen op een bankje. Ik droomde van een Noors meisje met blauwe ogen, waarin ik nog niet zo lang geleden keek. △

Afb. 36, bonnetjes

 BILLET/TICKET (SKAL FREMVISES VED INNSJEKK)	 PASSENGER CARD				
BOOKINGNO: VB455M NAME: MOUW,EVERT Kristiansand - Hirtshals 08 AUG 2002 01:00 - 08 AUG 2002 06:30 MS CHRISTIAN IV ADL MCY 1 Voksen Plass reservert (Uten lugar) 1 Motorsykel, Scooter eller Moped.	BOOKNO: VB455M MOUW,EVERT A KRS - HHS 08.08.02-01:00 D1 CAB ARRIVAL 08.08.02-06:30 NO				
PRICE: NOK 630 KRISTIANSAND 07 AUG 2002 TOUR	<table border="1"><tr><td>LIQR</td><td>WINE</td><td>BEER</td><td>TOBA</td></tr></table> <p>Must be presented when purchasing taxfree goods Skal forevises ved taxfree kjøp</p>	LIQR	WINE	BEER	TOBA
LIQR	WINE	BEER	TOBA		

De veerboot naar Denemarken.

door: **ColorLine** | soort: **scan** | locatie: **Kristiansand** | datum: **8-8-2002**

Reparatie in Denemarken

Ontschepping op donderdag 8 augustus om half zeven. De E39 op richting Duitsland. Na zo'n 12 km stopte mijn motor er weer mee. En dat terwijl ik net bezig was een andere motor in te halen, lullig is dat. Ik vermoed nu echt dat de spanningsregelaar kapot is. Een witte BMW motor stopt en vraagt wat er aan de hand is. Hij geeft het advies terug te gaan naar Hirtshals, waar een motorshop is. Maar zeven kilometer zei ie. Maar het was een heel eind lopen, ik denk wel 14 km. Eenmaal terug bij ColorLine eerst wat gegeten en gedronken. Daarna een taxi geregeld om me naar de motorshop te brengen. En yep, die was gesloten. De taxichauffeur kende een andere motorzaak, een grotere, en volgens hem was de monteur daar heel vriendelijk en kundig. Dat leek me een goed idee. De chauffeur stelde mij voor aan de monteur en deed een goed woordje voor mij. De monteur heeft met een busje de motor opgehaald en 'm gerepareerd. Inderdaad was de spanningsregelaar defect. Volgens hem gebeurde dat heel vaak bij mijn type motor, waarschijnlijk als gevolg van oververhitting. Maar het duurde wel erg lang voordat mijn motor klaar was. En uurloon en een nieuwe spanningsregelaar zijn niet bepaald goedkoop! ➡➡⚠

Afb. 35, reparatie

Mijn spanningsregelaar moest vervangen worden.
door: **Evert Mouw** | soort: **foto** | locatie: **Hjørring** | datum: **8-8-2002**

Oost West, Noord best

Aan het eind van de middag kon ik dan eindelijk huiswaarts rijden. Eindelijk weer goede snelwegen, dus ik kon hard rijden. Zo'n 100 km voor Hamburg geslapen bij een Rastplatz. Vrijdag doorgereden naar de Nederlandse grens. Bij het GWK geld gewisseld. Thuis om ca. 15:00. Mijn vader een Sami mes gegeven en mijn moeder een Sami kettinkje. Ik heb ongeveer 5700 km gereden en ik ben een maand weg geweest. Verhalen vertellen, spullen opruimen, en de aandacht weer vestigen op werk en studie!

Bijlagen

Bijlage: complete meeneemlijst

Hieronder zie je een opsomming van alle spullen die ik meenam op de motor.

motorgereedschap	verzorging	voeding	Duits	onderkomen	(aantal)	kleding
engelse sleutel	vitamine c	mok	LOI cursusboeken	bivakzak		6sokken
schroevendraaier		bord	woordenboekje	kleine tent		6onderbroek
M6 moeren & bouten	anti-histamine	gasstel		matras hard		1lange onderbroek
kettingspray	oogdruppels	pan	Strategeme	matras lucht		2korte broeken
sleutelset	ehbo setje	waterzak		slaapzak		1lange broek (kat)
schoonmaakspul	anti-mug	bestek		plaksel matras		
	witte vaseline					1sportschoenen
bandenspanningsmeter	tandenborstel	brander				3t-shirts
technisch handboek	tandpasta					1trui
	scheerspullen					1houthakkersvest
motorhoes	toiletta's					1lange zwarte jas
5 liter jerrycan	washandje					1motorbroek
	groene zeep					1lichte motorjas
extra spinnen (snelbinders)	WC papier					1leren handschoen
						1motorhelm
fietsslotje voor helm						1motorbril
						1kisten
						1nietgordel
						1zwembroekje
						3handdoek
						1set schoensmeermiddel
						veeloorbeschermers
						1mondkapje tegen kou
						enkelemondkapjes die lucht filteren

Ervaringen:

- De creditcard is reuze belangrijk. Misschien is het zelfs een goed idee om twee creditcards mee te nemen, zodat je een reserve hebt.
- Ook multivitamine mee.
- Bij extreme allergische reacties is normale antihistamine niet afdoende, neem cortisol mee.
- Aluminiumfolie meenemen als je vissen of aardappels wilt bakken.
- Alleen een hengel meenemen als je heel zeker weet dat je veel tijd hebt om te vissen.
- Geen boeken meenemen, van lezen komt toch niets. Of desnoods een klein pocketboekje.
- Probeer kleine lichte dingen mee te nemen, zoals minitubes tandpasta.
- Een extra houthakkersvest kan best mee, ze zijn heel praktisch.
- Ook een sjaal meenemen.
- Een goed overhemd of T-shirt met lange mouwen en hoge kraag meenemen (ivm de muggen).
- Een lang hemd of nachthemd meenemen. Handig op campings.
- Toevoegen: regenbroek.
- Enkele oorbeschermers zijn genoeg.
- Zaklampen zijn niet zo nuttig boven de poolcirkel, het blijft 's nachts licht
- Toevoegen : een goede opvouwbare hoed voor de scherpe zon en ook tegen regen
- Isley Whisky meenemen, het is daar onbetaalbaar
- Enkele wasknijpers meenemen
- Oxford zadeltassen zijn wel handig, maar laten ook water door. Veel beter is het monokey system wingrack 2 van civi. Dan kun je drie stevige kunststof koffers meenemen.

Bijlage: inhoud rugzak bergwandeling

Deze spullen had ik bij me tijdens de wandeling in Sarek.

Kleding die ik aan had:

- Motorjas (zonder beschermstukken)
- Houthakkersvest
- Lang T-shirt
- Onderbroek
- Lange broek + riem
- Gewone sokken
- Meindl Army Pro kisten

Kleding die ik meenam in mijn rugzak:

- Lange onderbroek (katoen en lycra)
- Warme motorhandschoenen
- Wollen trui
- Hoedje met horrengaas (tegen de muggen)
- Mutsen die ook als sjaal te gebruiken zijn (2x)
- Extra onderbroek
- Extra sokken (1 paar)
- Dikke geitenwollen sokken (1 paar)
- Gezichtsmasker
- Zonnebril

Navigatie en communicatie:

- Kompas
- GSM receiver (Garmin eMap)
- Extra batterijen voor de GPS
- GSM (Nokia 6210)
- Kaarten
- Verrekijker

Paperassen

- Geld
- Medische pas Zweden
- Paspoort
- Creditcard

Slaapspullen

- Bivakzak / slaaphoes
- Zelfopblazend matje
- Slaapzak
- Haringen

Verzorging

- Vaseline (o.a. om voeten mee in te smeren, ook goed tegen kou en vocht)
- Antihistamine (tegen o.a. allergische reacties)
- Oogdruppels

- Verband & pleisters
- Enkelbandage
- Anti-mug spray & afterbite
- Tandeborstel & mini-tube tandpasta

Voeding

- Chocoladerepen
- Dextro energy
- Vitamice C
- Multivitamine
- Koeken
- Plastic flesje met water

Overig

- Doek
- Aanstekers
- Touw
- Mes
- Alarmfluitje
- Mini zaklampje
- Pen & papier
- Mini SAS survival guide
- WC rol
- En om niet te vergeten: een goede rugzak!

Ervaringen:

- De verrekijker is volstrekt overbodig.
- Een grotere fles voor water, liefst een die aan de heupriem van de rugzak bevestigd kan worden, is wel noodzakelijk.
- Het houthakkersvest was ideaal.
- Onderweg waren eenvoudige eikenhouten wandelstokken in de grond geplaatst voor hikers. Een wandelstaf is in zulk terrein onontbeerlijk.

Bijlage: overzicht afbeeldingen

Het MS Access bestand [afbeeldingen.mdb](#) bevat onderstaande gegevens en bovendien de begeleidende tekst bij de afbeeldingen.

id	bestand	titel	soort	door	datum	locatie
1	heenreis.png	overzicht heenreis	kaart	MS MapPoint	10-7-2002	---
2	2002-07-13_Helsingborg.jpg	kunst	foto	Evert Mouw	13-7-2002	Helsingborg
3	2002-07-14_slaaphoes.jpg	bivakkeren	foto	Evert Mouw	14-7-2002	Östergötland
4	2002-07-17_beeld.jpg	cultureel	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
5	2002-07-17_fonteinen.jpg	fonteinen	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
6	2002-07-17_hoofdstraat.jpg	hoofdstraat	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
7	2002-07-17_jeugd_met_een_opdracht.jpg	dansen	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
8	2002-07-17_konug.jpg	konug	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
9	2002-07-17_langs_de_rivier.jpg	zonnen	foto	Evert Mouw	17-7-2002	Stockholm
10	2002-07-18_motor.jpg	motor	foto	Evert Mouw	18-7-2002	Stockholm
11	2002-07-18_zingen.jpg	zingen	foto	Evert Mouw	18-7-2002	Stockholm
12	2002-07-19_Silja_Europa.jpg	ferry	scan	ColorLine	19-7-2002	Stockholm
13	2002-07-20_armbandje.jpg	armbandje	scan	Evert Mouw	20-7-2002	Jyväskylä
14	2002-07-21_klokken.jpg	klokken	foto	Evert Mouw	21-7-2002	E75 / 4
15	2002-07-21_klokken2.jpg	klokken 2	foto	Evert Mouw	21-7-2002	E75 / 4
16	2002-07-21_boete.jpg	boete	scan	Finse politie	21-7-2002	E75 / 4
17	2002-07-22_Deense_meisjes.jpg	Deense meisjes	foto	Evert Mouw	22-7-2002	Oulu
18	2002-07-22_Lappland.jpg	Lappland	foto	Evert Mouw	22-7-2002	E10
19	2002-07-22_meertje_zweden.jpg	meertje	foto	Evert Mouw	22-7-2002	E10
20	2002-07-22_meertje_zweden2.jpg	meertje 2	foto	Evert Mouw	22-7-2002	E10
21	2002-07-22_poolcirkel.jpg	poolcirkel	foto	Evert Mouw	22-7-2002	E10
22	moose.gif	moose	bord	---	22-7-2002	---
23	2002-07-25_naar_Ritsem.jpg	bergen bij Ritsem	foto	Evert Mouw	25-7-2002	voor Ritsem
24	2002-07-25_vrouw.jpg	vrouw met kleinkind	foto	Evert Mouw	25-7-2002	Ritsem
25	Gisuris.jpg	Sarek nationaal park	kaart	Lantmäteriet / Evert	26-7-2002	Sarek
26	Sarek.jpg	bergen	ansichtkaart	Wästfelts	27-7-2002	Sarek
27	2002-07-29_Sami_hondje.jpg	Sami hondje	foto	Evert Mouw	29-7-2002	Ritsem
28	2002-07-29_Sami_meisje_met_hond.jpg	Sami meisje	foto	Evert Mouw	29-7-2002	Ritsem
29	terugreis.png	overzicht terugreis	kaart	MS MapPoint	30-7-2002	---

9						
30	2002-08-01_Soruman.jpg	Soruman	foto	Evert Mouw	1-8-2002	Soruman
31	Trondheim_history.jpg	geschiedenis	scan	Statens kartverk	2-8-2002	Trondheim
32	2002-08-04_strand_Oslo.gif	stranden	kaart	Natural Fjord	4-8-2002	Oslo
33	2002-08-04_weer_in_oslo.gif	warm weer	weerkaart	weeronline.nl	4-8-2002	Oslo
34	2002-08-07_Farsund.jpg	Noors gezin	foto	Evert Mouw	7-8-2002	Farsund
35	2002-08-08_reparatie.jpg	reparatie	foto	Evert Mouw	8-8-2002	Hjørring
36	2002-08-08_ColorLine.jpg	bonnetjes	scan	ColorLine	8-8-2002	Kristiansand

Bijlage: WGS 84 coördinaten

Hieronder de WGS 84 coördinaten van een aantal locaties waar ik geslapen heb of die een herkenningspunt vormden.

plaats	latitude	longitude	altitude
Angsstugan	66,6574	22,1746	103
Aschau	54,4579	9,9271	-7
Dronningca	56,0973	12,3978	0
Dronningst	56,0931	12,4681	0
Eden Camping	65,0319	25,4165	11
Fish Camping	65,1013	17,2218	385
Gallivare	67,1291	20,6769	364
Gisurgis	67,5077	17,3086	1680
Kisurisstugan	67,5595	17,1986	593
Lomsesande	58,0673	6,7967	-1
Oulu Library	65,0145	25,4647	-1
Parkeren	66,1248	22,7106	34
Ritsem	67,7227	17,4674	490
Rustplaats	58,2891	8,4380	15
Sandmoen	63,3345	10,3593	94
Shell	56,0681	9,9777	66
Sjukhuset	59,3521	18,0327	-10
Skrovan	66,8001	21,8132	118
Slapen aan zee	54,8301	9,6050	-2
Stockh Camping	59,2954	17,9201	48

Bijlage: namen en adressen

Namen, adressen en coördinaten van mensen die ik ontmoet heb.
Deze staan in een ander bestand om hun privacy te waarborgen.
Dit bestand wordt niet op internet gepubliceerd: [contacten.doc](#)

μΔ